PUGGEHATTEN

Skånes Mykologiska Förening Nr 2 – 2017

PUGGEHATTEN

Skånes Mykologiska Förening

verkar för

- en bättre kännedom om Skånes svampar
- ökade kunskaper om svamparnas betydelse i naturen
- en kartläggning av Skånes funga

Medlemskap
Medlem blir Du genom att betala årsavgiften 125 kr till pg 121034-3 eller bankgironummer 859-8963. Årsavgiften inkluderar tidskriften PUGGEHATTEN, som utkommer med ett antal nummer per år inklusive matrikel. Familjemedlemmar 10 kr per år

Föreningens adresser
Puggehatten – Skånes mykologiska förening, Botaniska museet, Box 117, 221 00 Lund
E-postadress: info@puggehatten.se, Webbplats: www.puggehatten.se

Styrelse
Eva Björnström, Dammstorpsvägen 67A, 212 30 Malmö, 0707-34 16 05
Helena Björnström, studerar på annan ort, 0704-28 43 65
Yui Chomphunut Haglund, Klövervägen 3B, 227 38 Lund, 0707-30 28 45
Bengt Jürs, Gunnebovägen 15, 226 54 Lund, 046-123812, 0709-60 05 55
Mats Karlsson, Vesljunga 2274, 280 22 Vittsjö, 0738-51 51 43
Helena Lindgren, Plåtslagarevägen 3c, 227 30 Lund, 0762 11 11 43
Per Magnuson, Vadensjövägen 239, 261 91 Landskrona, 0418-43 20 15, 0703-35 07 57
Jan Svensson, Skogsgatan 1, 252 30 Helsingborg, 0708-87 25 23
Sigvard Svensson (kassör), Kollegievägen 43, 224 73 Lund, 046-12 73 68, arb.046-222 40 61, 0707-76 33 78
Tony Svensson, Fältvägen 23, 291 39 Kristianstad, 0703-02 54 74
Rebecka Thise, Ebbarpshall 1560, 26876 Kågeröd, 0725-58 51 82

Redaktion
Helena Björnström, se ovan
Dicte Helmersson, Villagatan 24E, 262 32 Ängelholm, 0706-59 22 24
Ulf Olsson, Säflacka 1174, 280 60 Broby, 044-4 80 64, 0708-93 21 89
Ulf Ryde, Plommonvägen 24, 223 55 Lund, 046-211 99 87
Tony Svensson, se ovan
Per Magnuson (redaktör), se ovan

Webb- & Facebook
Helena Björnström, Yui Haglund (webbansvarig), Helena Björnström, Anders Dahlqvist, Ida Andersson & Susanne Hernqvist (Facebook-ansvarig).

Tryck: Beta-Tryck, Tyringe
Copyright för text och bilder: ©Puggehatten, ©Författarna, ©Fotograferna, 2017
Ansvarig utgivare: Sigvard Svensson

Omslagets framsida: Grå kamskivling Aminata vaginata f vaginata *Brösarp, foto Jan Svensson*
Omslag baksida: Bokskog i höstfärger, foto: Jan Svensson

ISSN 1100-7109

Program

September - December 2017

Generell samlingstid på lördagar är kl 10.00 och tisdagar kl 18.00

Här kommer programmet för sommaren, hösten och vintern. Målen kan ändras och exkursioner ställs in. Senaste informationen finns alltid på hemsidan: www.puggehatten.se

Det går också att höra av sig till respektive exkursionsansvarig för besked.
Puggehattens programkommitté består av följande personer;

Nils-Otto Nilsson	0703-82 50 04	Yui Chomphunut Haglund	0707-30 28 45
Jan Svensson	0708-87 25 23	Rebecka Thise	0725-58 51 82
Tony Svensson	0703-02 54 74		

Välkomna att följa med på våra exkursioner ut i svampmarkerna.
Kom ihåg: fika (lördagar), svampkorg, svampkniv och kläder efter väder.

Observera att det är upp till deltagarna att dagen före exkursion kontrollera föreningens webbplats och Facebook eller ringa ansvarig för att få besked om slutgiltigt exkursionsmål och samlingsplats. Detta kan ändras beroende på svamptillgång och väderlekssituation.

Höst 2017

Lör 2 sept – Täppesås naturreservat
Nordsluttning med bokskog. Kanske hinner vi också besöka Hallandsås nordsluttning naturreservat. Samling vid Östra Karups kyrka.
Ansvarig: Nils-Otto Nilsson 070-382 50 04.

Sön 3 sept – Svampens Dag
Flera arrangemang ordnas runt om i Skåne. Mer information kommer på vår webbsida under augusti månad och i nästa nummer.

Lör 9 sept – Nyvångsskogen i Fyledalen
Fokus på matsvampar. Men självklart tittar vi även på en del andra svampar.
Samling vid Röddinge kyrka. Ansvarig: Joachim Krumlinde 073-931 49 45.

Lör 16 sept – Linneröd, Klippan
Delvis betad bondeskog med gammal tall och gran, några små mossar men också äldre bok/ekskog och blandskog. Samarrangemang med Klippanbygdens Natur.
Samling vid Vedby kyrka.
Ansvariga: Bengt Hertzman 070-203 59 15 och Inger Persson 070-924 76 73.

Lör 23 sept – Måryds naturreservat
Öppen fäladsmark och skog. Samling vid Södra Sandby kyrka.
Ansvariga: Yui Haglund 070 730 28 45 och Helena Lindgren 076-211 11 43.

Fre 29 sept - Sön 1 okt. Inventeringshelg
I år har vi valt att inrikta vår inventeringshelg på Sjöbotrakten, i synnerhet lokaler i Åsums-/Björkaåns dalgång. Basen blir Sövde Äventyrscamp. Alla detaljer är inte klara än men deltagaravgiften kommer att hamna i samma storleksordning som de senaste åren. Det är god vandrarhemsstandard med enkelrumsmöjlighet. Vi behöver lämna besked om antal deltagare och rumsbehov 3 veckor i förväg och sista anmälningsdag är därför 5 september. Mer information kommer att finnas på vår webbsida <puggehatten.se> och i kommande nummer av Puggehatten. Du kan redan nu anmäla dig via epost till föreningens adress <info@puggehatten.se>. Tala om ifall du vill ha enkelrum och matönskemål.
Välkommen!

Sön 1 okt – lör 7 okt Sveriges Mykologiska Förenings mykologivecka

Lör 14 okt – Mamölla och Trollemölla i Segesholmsåns dalgång
Denna dag får vi förstärkning av Svampevennerne från Bornholm. Vi spanar särskilt efter kejsarspindling, som är ansvarsart för Kristianstad kommun.
Samling: Degeberga kyrka. Ansvarig Sigvard Svensson 070-776 33 78.

Lör 21 okt – Everöds utmark, Kungsoran
Gammal ogödslad naturbetesmark med bl.a. slåttergubbe. Vi gör ett försök att hitta ängssvampar här. Samling vid Svensköps kyrka (sydväst om Tollarp).
Ansvarig: Tony Svensson 070-302 54 74.

Lör 28 okt – Kjugekull
En urbergshöjd med öppna fäladsmarker men också barrskog och ädellövskog ned mot Ivösjön. Samling vid Kiaby kyrka. Ansvarig: Mats Karlsson 073-851 51 43.
Lör 11 nov – Hallaböke, Visseltofta. Omväxlande ädellövskog och sumpskog i ett område vid Helge å med flera biotopskydd, nyckelbiotoper och naturvärden.
Samling vid Visseltofta kyrka. Ansvarig: Tony Svensson 070-302 54 74.

Lör 18 nov - sön 19 nov
Konferensen Biologisk mångfald i Skåne. Konferensen kommer i år att hållas i Tyringe. Mer information kommer på webbsidan <puggehatten.se> och i kommande nummer av Puggehatten.

Lör 2 dec – Århultsbäcken, Västersjön
Bäckravin i ädellövskog med grova träd och en del död ved. Samling vid Tåssjö kyrka.
Ansvarig: Jan Svensson 070-887 25 23.

Ordförande har ordet

Puggehatten har nu passerat 30-årsdagen, vilket firats två gånger för säkerhets skull. Senaste årsmötet gav oss åter en styrelse stor nog att orka driva föreningens alla åtaganden på ett bra sätt i en föränderlig tid. Att få en växande förening att fungera tillfredsställande innebär mer arbete än de flesta kanske föreställer sig. Förutom att försöka erbjuda ett omväxlande exkursionsprogram spritt över landskapet (och ibland utanför!) och en attraktiv medlemstidskrift, är vi remissinstans i naturvårdsfrågor gentemot Länsstyrelsen och ett ökande antal kommuner, samverkar med andra skånska naturföreningar och studieförbund, deltar på seminarier och samarbetsmöten i olika sammanhang, organiserar inventeringshelger och, ibland, kurser m.m. Och allt görs ideellt och på fritid! Då och då kan det behövas mer hjälp och det är därför till väldigt stor hjälp om du som kan tänka dig att ställa upp praktiskt när behov uppstår meddelar detta till föreningens e-postadress <info@puggehatten.se>.

Svampsäsongen tog på något vis aldrig riktigt slut i vintras och tog ny fart redan i slutet av maj när de första blodsopparna visade sig. De följdes sedan snabbt av kantareller och övriga soppar och efter en ovanligt regnig juni-månad fanns det rikligt med matsvamp i större delen av Skåne i första halvan av juli. Av outgrundlig anledning (knappast torka!) har det sedan tagit stopp, i alla fall i sydvästra Skåne där jag själv mest rört mig. Det är uppenbart att det, trots ny och avancerad forskningsmetodik, fortfarande är väldigt mycket vi inte vet om vad som krävs för att svamparna ska bilda fruktkroppar.

Allt billigare och mer lättanvända molekylära metoder börjar också ge resultat när det gäller att få grepp om hur svamparnas släktträd ser ut. En konkret följd av detta är många byten av vanliga svampars vetenskapliga (släkt-)namn. Kanske är detta ibland klåfingrigt i överkant? Förhoppningsvis kan vi framöver skriva lite mer om detta och försöka reda ut vad som ligger bakom.

Inför hösten kan vi se fram emot ett varierat program. Speciellt vill jag puffa för vår inventeringshelg 29/9-1/10, besöket från Svampevennerne på Bornholm den 14 oktober och konferensen "Biologisk mångfald i Skåne 2017" i Tyringe 18–19 november, med Puggehatten som medarrangör. Mer information om detta på annan plats i detta nummer, på vår webbplats och på vår FaceBook-sida.

Välkomna ut i naturen med Puggehatten, Sigvard Svensson!

En dos skånsk bokskog i både korg och själ.

Text och foto: Helena Björnström och Sebastian Kirppu

Andra veckan i juli åkte jag hem till Skåne för att hämta mina sista flyttkartonger, numera är jag dalkulla på heltid. Det är skönt att vara på rätt plats i livet men jag skulle ljuga om jag sagt att jag inte saknar Skånes lummiga härliga bokskogar. Åh, ljuvliga bokskog. Mäktiga trädkronor som ger svalkande skugga från solens varma strålar och ett paraply som skydd när det faller lätt sommarregn. Doften av den multnande lövmattan och ljudet när man gräver fram en fin knubbig sopp bland torra knastrande boklöv, massa arter. Bokskogen kommer alltid ha en speciell plats i mitt hjärta. Och det ju tur att den finns kvar, i alla fall en del av den…

Vi åkte ut för att njuta av skogen och kolla svampläget, två turer blev det. Jag hade känslan av att säsongens första kremlor och soppar kommit upp, och mycket riktigt – brokkremla *Russula cyanoxantha,* blodsopp *Sutorius luridiformis*, finluden stensopp *Boletus reticulatus* och stensopp/karljohan *Boletus edulis* fick följa med hem. Det fanns gott om bronssopp *Butyriboletus appendiculatus*, en art som jag upplever blivit lite vanligare med åren, verkar uppskatta värme. Andra arter vi träffade var rodnande flugsvamp *Amanita rubescens,* mångfärgad kremla *Russula romellii* och två ekoxehonor. En mjukstart på säsongen som senare trappades upp efterhand, rapporterna på Facebook både dämpar och späder på abstinensen på samma gång.

Numera ägnar jag dagarna här uppe i Dalarna åt naturguidning i Fulufjällets nationalpark, folkbildning i form av naturvärdesbedömning- och inventeringskurser, inventering av skyddsvärda skogar,

Bronssopp Butyriboletus appendiculatus[NT] *en raritet i vårt landskap.*

svampaktiviteter, fördjupning i naturvårdsarter i taigamiljö och andra skogsrelaterade aktiviteter på olika håll i landet.
/Helena Björnström

Uppvuxen i Skaraborg, Västergötland blev skogen min lekplats. I det småbrutna skaraborgska landskapet med små åkerlappar och blandskogar däremellan fick jag känna på både den boreala barrskogens/tajgans mörka ödslighet och den nemorala lövskogens skira grönska. Dock fanns inga biologiska kunskaper i de unga åren gällande skogarnas ekologi och biologiska mångfald. Dessa kunskaper införskaffades senare i livet (20-årsåldern) och då har barrnaturskogen blivit mitt paradis med sin tystnad, trolskhet och hänglavrika beklädnad på träden. När jag följde med Helena till Skåne var det spännande att återigen stifta bekantskap med lövträdens grönska och nog var det så att man fick lite barndomsminnen från Surö bokskog och de spridda gamla ekarna hemifrån Skaraborg. Men efter att ha levt och verkat i dryga 20 års tid uppe i norra Värmland och västra Dalarnas berg-kullterräng med sina blå bergs- och skogshorisonter så har man präglats av detta landskap. Trots allt är jag ju en skogsbiolog och all skog är fantastisk när naturen får styra sin kos i den. Marksvampars mykorrhiza, de gamla trädens och den döda vedens tickor är helt magiska när man väl börjar inse deras roll i skogsekosystemet. Man börjar fråga sig, vad vore skogen utan svamparna? Ja man börjar t o m inse att vad vore livet på jorden utan svamparna?
Bokskogen i all ära men tajgans ödemarker i norr har fångat mitt hjärta men det är också underbart att se Skånes lövskogar som med lite mer tid och mindre påverkan av människan i framtiden skulle kunna se ut som Bialowiezas urskogar och då skulle jag gärna spendera mer tid i dessa.
/Sebastian Kirppu

Finbesök i Skåne, Sebastian bekantar sig med skånska ädelsoppar.

En myxomycet får följa med hem

Text och Foto: Jan Svensson

Ofta när jag är i skogen mellan maj och september stöter jag på det "gula slemmet". Det är en myxomycet och oftast, men inte alltid, är det trollsmör *Fuligo septica*. I ett tidigt stadium går det dock inte att bestämma den med säkerhet. Ibland händer det, ja rätt ofta för att vara ärlig, att jag samlar in plasmodiumet/slemmet väldigt försiktigt och placerar det i lockförsedd burk/ask eller liknade för transport hem utan att det tar skada. Plasmodiumen är väldig känsliga för påverkan och när de kommer hem till mig tas de om hand med varlig hand och placeras i mitt fungarium som fungerar som en artificiell natur med hög luftfuktighet. I de flesta fall fortsätter myxomyceten att växa och utvecklas men man skall vara medveten om att dess utseende kanske inte stämmer riktigt med hur den ser ut i ostört skick i naturen. Detsamma gäller faktiskt dess sporer, så det är osäkert att bestämma arten utifrån dessa.

När jag var i Välaskogen utanför Helsingborg för några dagar sedan stötte jag på "det gula slemmet". Det var i ett tidigt stadium så jag kunde inte avgöra arten, vilket näst intill är omöjligt bara på plasmodiumet/slemmets utseende. Det fick alltså följa med hem. Jag hade delat upp plasmodiumet i tre delar. Tyvär så skadades ett av dem och det är osäkert om det tål hantering. Det ändrade färg vid det skadade området eller om det var dess inre som läckte ut. Det är lite rödaktigt och ser ut som blod! Det är det naturligtvis inte, men i dess inre sker det ofta en pulsering

i kanaler som påminner om våra blodkärl. Detta sker inte i alla arter men i en del är detta väldigt tydligt, ex. i *Badhamia utricularis* plasmodium.

Till en början så verkade det som om inget av dem skulle växa vidare utan helt enkelt dö eller dra sig tillbaka och kapsla in sig i ett vilostadium som det kan göra när omständigheterna inte är gynnsamma. Åtminstone två av dem såg ut att gå förlorade, det tredje kanske skulle klara sig, men jag var osäker. Plasmodiumen hade placerats i fungariet på kvällen och på morgonen dagen därpå kunde jag konstatera att det första var helt borta och det andra såg inte mycket ut för världen. Jag var säker på att även detta skulle försvinna, och även det tredje såg också hopplöst ut. Jag var borta under dagen och vid hemkomsten sen eftermiddag såg jag att det första hade dykt upp igen även om dess massa var ynkligt liten. Plasmodium nummer två såg bedrövligt ut men hade sänt ut en mängd "armar", troligen för att söka föda. Det tredje däremot hade vuxit till och såg riktigt piggt ut. Det hade expanderat i lite kompaktare kluster och det såg ut som om även detta sökte föda men på ett lite annat sett.

Ännu ett dygn senare så hade nummer ett inte vuxit till sig mer utan stannade upp och blev en liten individ som mognade. Även de två andra har dragit tillbaka sina näringssökande "armar" och börjat mogna och det visade sig att de verkligen utvecklade sig till trollsmör *Fuligo septica*.

Får en trattkantarell se ut hur som helst?

Text och Foto: Dicte Helmersson

Trattkantarell 23 juli

Trattkantarell 12 augusti på samma stubbe

"Det där är inte trattisar, dom har inget hål i hatten..." Den tvärsäkra kommentaren fick jag när jag på Facebook lade ut ovanstående vänstra bild med fruktkroppar av unga trattkantareller på en stubbe. Fotot är taget i Osbytrakten. Jag tyckte att det var intressant att jag i år fann trattkantareller redan 23 juli – ungefär 1,5 månader tidigare än jag brukar!

Jag lade ut bilden med information om art och fotodatum på Puggehattens Facebooksida "Svamp med Puggehatten" och länkade till den stora Facebookgruppen "Svamp-klapp". Det dröjde inte många minuter innan "hål i hatten"-kommentaren kom. Trots att jag inte hade bett om artförslag haglade gissningar och påstående om helt andra arter, såsom gullnavling, rödgul trumpetsvamp, slemmurkling och "stubbsvamp". Några "svampkännare" hävdade att trattkantareller aldrig växer på stubbar. Det hjälpte föga att jag och andra försökte förklara att så här kan faktiskt unga trattkantareller se ut – och att de även kan växa på stubbar. Om inte fruktkroppen ser ut precis som i svampboken är det svårt att bli trodd, verkar det som.

Nåväl, 20 dagar senare, den 12 augusti tittade jag till samma stubbe. Och då hade äntligen trattkantarellerna på stubben vuxit så mycket att de antagit ett utseende som mer liknar svampböckernas bilder (se ovan till höger).

Sedan sist

Vombs fure lördagen 8 april 2017

Text och foto: Joachim Krumlinde

Annonseringen av exkursionen antydde att vi skulle hitta murklor, vilket jag som exkursionsledare ställde mig skeptisk till. Hittills hade vi inte funnit murklor på de vårutflykter som annonserats som murkelexkursioner. Men den här gången slog det till och vi fick se en försvarlig mängd stenmurkor *Gyromitra esculenta* på vår första vårexkursion. Vi samlades vid kyrkan i Vomb och redan medan vi väntade på att alla skulle komma hade de mer försigkomna redan hittat tallkotteskivling *Strobilurus stephanocystis* i ansenlig mängd under parkeringsplatsens tall.

Medan vi diskuterade lämplig färdväg påpekade Eva Björnström och Lena Westberg att de tidigare hittat stenmurkla vid Södra Vombvägen. Då avgjordes det snabbt att vi skulle bege oss in på den vägen så långt det gick att köra, fram till vägbommen. Väl där dröjde det inte länge innan vi hittade de första stenmurklorna och sedan fann vi dem växande längs vägkanten en lång sträcka. Ingen samlade dock murklorna till mat då alla var medvetna om att stenmurklan numera är klassad som giftsvamp och inte är lämplig att äta. Men som fotograferingsobjekt var den populär.

En annan svamp som växer på tall-

Fikapaus i Vombs fure.

Puggehatten
Skånes Mykologiska Förening

+30 i år
1986 - 2017

Foto: Sebastian Kirppu och
Dicte Helmerson

kottar, förutom tallkotteskivlingen, är örtaggsvamp *Auriscalpium vulgare* som vi också fann en hel del av. I övrigt gav exkursionen ganska många arter vedväxande svampar, som violtagging *Trichaptum fuscoviolaceum* på tall, rostöra *Hymenochaete rubiginosa* och gråskinn *Peniophora quercina* på ek. På rådjursspillning fann vi skålsvampen *Ascobolus saccharifer*us. En av de få markväxande svampar vi fann var rökslöjskivling *Hypholoma capnoides*.

Sammanlagt var vi 13 personer: 7 kvinnor och 6 män, dessutom 3 hundar. Cirka 30 arter plus några obestämda.

Stenmurkla Gyromitra esculenta. *Numera klassad som giftsvamp och olämplig att äta.*

Rökslöjskivling Hypholoma capnoides.

Tockabjär lördagen 29 juli 2017

Text och foto: Joachim Krumlinde

Den 29 juli exkurerade Puggehatten i Tockabjär som ligger i närheten av Brösarp i Östra Skåne. Tockabjär är ett område med en bäckravin längs Brunnsviksbäcken, ett biflöde till Verkeån. Vandringsleden Backaleden följer här bäcken. Marken är urberg av kvartsit och här finns flera kallkällor. Skogen utgörs av ädellövskog, främst bok.

Vi var fem deltagare (tre män, två kvinnor) som hade mött upp vid samlingsplatsen vid Brösarps kyrka och vi körde två bilar till en plats där en av de mindre vägarna västerut korsar Backaleden. Vi gick leden upp längs ån mot naturreservatet vars gränser var oklara. Men utan hänsyn till var reservatet började samlade och studerade vi de svampar vi såg. Vi fann ganska många arter av soppar, bl. a. bläcksopp *Cyanoboletus pulverulentus*, bronssop *Butyroboletus appendiculatus*, blodsopp *Sutorius luridiformis*, bittersopp *Caloboletus calopus* samt diverse sammetssoppar *Xerocomus subtomentosus* och *X communis*, vidare falsk rutsopp *Xerocomus poropsporus*. Av kremlor noterades främst rödfotad läderkremla *Russula olivacea* och brokkremla *Russula cyanoxantha*. Några hättor noterades: rosa rättikhätta *Mycena rosea* och falsk rättikhätta *Mycena pelianthina*.

Spindelskivlingarna representerades av bland andra cinnoberspindling *Cortinarius cinnabarinus* och bitterspindling *Cortinarius infractus*, men den mest iögonenfallande och intressanta var orangebrun giftspindling *Cortinarius orellanus* som växte i flera klungor längs en backe ovanför leden. Bestämningen av denna gav upphov till viss diskussion som vi dock nu anser avslutad.

Bland matsvampar fanns förutom de ätliga kremlorna och sopparna även ett mindre bestånd trattkantarell *Cantharellus tubaeformis*.

En del vedväxande noterade vi också, bland annat björkmussling *Lenzites betulina* på bok. Sigvard Svensson bestämde flertalet av de mindre självklara arterna.

Rödfotad läderkremla
Russula olivacea

Orangebrun giftspindelskivling Cortinarius orellanus *(ovan)*

Bitterspindling Cortinarius infractus *(nedan)*

Pålsjöskog lördagen 12 augusti 2017

Text: Mats Karlsson, foto: Jan Svensson

Vi var sex manliga och tre kvinnliga puggehattar som samlats söder om krematoriet i Pålsjöskog med förhoppningar om att hitta framför allt olika sorters kremlor. Skogen har en yta på c.a 70 ha. Genom skogen rinner två bäckar i två raviner som skär igenom landborgen. Skogen består mest av bok och ek men där finns även ask, alm, lönn , och asp av varierande ålder. De äldsta träden är mer än 250 år. Fältskiktet är av ängstyp med bla. de sällsynta växterna mellanhäxört, gulsippa och storfryle. Området är en naturskog med stort inslag av död ved. Kuriosa Enda platsen i landet där man hittat dubbelfotingen kölfoting *Nanogona polydesmoides.* Det har ju regnat så det räcker men även värme behövs. Detta visade sig genom att vi hittade ytterst få arter inne i skogen men desto bättre på de öppna markerna runt själva krematoriet. Totalt blev det 35 arter. Dock inga liksvampar.

Av alla 35 arterna var många arter kremlor bla. gyllenkremla *Russula font-query* som enligt artdatabanken inte är funnen i Skåne vilket nog är felaktigt. Två vanligare kremlor som hittades var mild kamkremla *R. pectinatioides* samt eksillkremla *R. graveolens*. Efter någon timmes samlande, träffades vi vid parkeringen där vi fikade och gick igenom fynden.

Fullständig fyndlista:

Finluden stensopp *Boletus reticulatis*
Bittersopp *B calopus*
Eldsopp *Suilellus luridus*
Gallsopp *Tylopilus felleus*
Björksopp *Leccinum Scabrum*
Rutsopp *Xerocomellus chrysenteron*
Kastanjesopp *Gyroporus castaneus*)
Eksillkremla *Russula graveolens*
Pelargonkremla *R. pelargonia*
Mild kamkremla *R.pectinatoides*
Ostkremla *R. amoelens*
Bleknande björkkremla *R. depallens*
Gyllenkremla *R. font-query*
Violfotskremla *R. violeipes*
Ekriska *Lactarius quietus*
Allmän pluggskivling *Paxillus involutus*
Nejlikbrosskskivling *Marasmius oreades*
Topptråding *Ifastigata*
Småvaxing *Hygrocybe insipida*
Rynkroting *Xerula radicata*
Panterflugsvamp *Amanita pantherina*
Rodnande flugsvamp *A. rubescens*
Lömsk flugsvamp *A. phalloides*
Grå kamflugsvamp *A. vaginata*
Ekspindling *Cortinarius balteatocumatilis*
Mjölskivling *Clitopilus prunulus*
Laxskivling *Laccaria proxima*
Rutig rottryffel *Scleroderma areolatum*
Rödbrun rottryffel *S. cepa*
Gul rottryffel *S. citrinum*
Äggsvamp sp *Bovista*
Raggskinn *Stereum hirsutum*
Sammetsskinn *S. subtomentosus*
Björkticka *Piptoporus betulinus*
Stor hjortticka *Datronia mollis*

Alnarpsparken 14 augusti 2017

Text: Sigvard Svensson, foto: Dicte Helmersson

Detta, föreningens mest traditionella exkursion, var i år en av de exkursioner vi hade med i Länsstyrelsens stora utflyktsbroschyr. Och två av dagens 16 deltagare hade hittat hit tack vare den informationen. Tur var kanske det, för det var ingen överflödets dag när det gällde svampar i parken! Ändå var inte gräset nyklippt och regn har den här sommaren bjudit i rimlig mängd, tyckte vi. Inte så svampmycelen!

Fast vissa arter brukar vi kunna hitta alla år. Till dem hör rotsopp *Caloboletus radicans*, som hittades av flera deltagare i rejäl storlek och dessutom på en ny växtplats i parken. Även stensopp och finluden stensopp *Boletus edulis och B. reticulatus*, blodsopp *Neoboletus/Sutorius luridiformis* och de två sammetsopparna *Xerocomus communis* & *X. subtomentosus* i något ex vardera när vi återsamlades. Kremlor är en normalt artrik grupp här, men idag fick vi nöja oss med sex-sju arter varav den vackert röda ekpartnern gulnande blodkremla, *Russula luteotacta*, förmodligen var den vanligaste, gaffel- & eksillkremla, *R. heterophylla* & *R. graveolens* fick representera de aptitliga, lindkremla *R. insignis*, de ovanligare och en prydlig fagerkremla *R. lepida*, kanske får kallas dagens vackraste? Största svampen, de nästan sporlösa sterila resterna av en jätteröksvamp *Langermannia gigantea*, kom dagens minsta deltagare släpande på. Finrutig och rödbrun rottryffel *Scleroderma areolatum* & *S. cepa* kunde likaså förevisas. Av bolmörtsskivling *Entoloma sinuatum*, med sin kraftiga fot och gula skivor, hittades ett par små fruktkroppar. Den har en av få skånska växtplatser i Alnarpsparken. Eklackticka *Ganoderma resinaceum*, var en annan av lokalens klenoder som fanns på plats. Totalt noterades bara drygt 30 arter.

Bolmörtsskivling *Entoloma sinuatum, tillhör kategorin "farliga prksvampar".*

Bokpresentation

Text: Kerstin Bergelin

Svampar på Kullaberg
Kerstin Bergelin

Kullabergs särpräglade och unika natur har förutsättningar för en stor biologisk mångfald, där svampar har en betydelsefull roll. I boken presenteras de olika arterna, över 1 300, varav de äldsta fynden härrör från Elias Fries dokumentation på 1850-talet. Här beskrivs också de 86 svampar, som är rödlistade. Några arter är nya för vetenskapen och en del har tidigare inte varit kända för Sverige eller Skåne. Boken framhåller särskilt de värdefulla naturtyperna och knyter an till vegetationens växlingar och de historiska kulturinfluenserna på Kullaberg.

Svampboken finns att köpa på våra tre Naturum i Skåne. (Reds. anm.)

Kerstin Bergelin vid svamputställning på Kullaberg. Foto Bo Petersson (ovan)

Svart hattmurkla Helvella lacunosa *på boken framsida. Foto: Kerstin Bergelin*
Bilden på själva boken:
Foto: Bo Petersson (ovan t.h.)

Ockraticka Spongipellis delectans[vu], *vid Kockenhus på Kullaberg.*
Foto: Kerstin Bergelin (t.h.)

Recension

Första diktboken enbart om svamp

Text: Johan Brinck

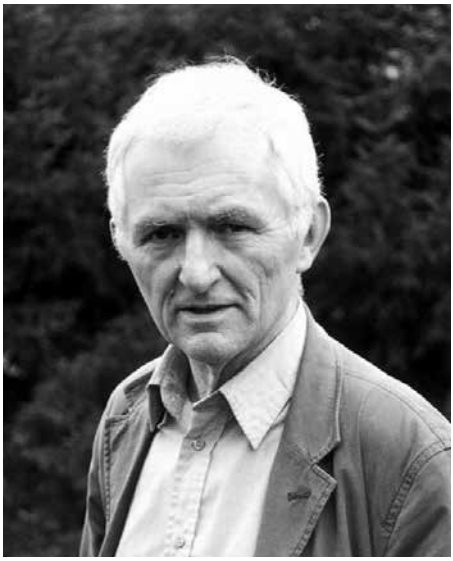

Folklivsforskare och poet Bengt af Klintberg, aktuell med diktbok med svamptema

Bengt af Klintberg:
Blek taggsvamp, DIKTER
Ellerströms förlag, Lund, 2017

”Strängt taget
har mitt snart åttioåriga liv
varit en enda lång svamptur”.
Så inleds dikten Sen insikt i Bengt af Klintbergs diktsamling Blek taggsvamp, som i somras kom ut på Lundaförlaget Ellerströms. Bokens författare af Klintberg är inte bara välkänd folklivsforskare och folkbildare, utan även poet – och hängiven, kunnig svampplockare. Ett par 1990-talssomrar, när matsvamparna i Stockholmstrakten torkade bort, ägnade han abstinensen åt att sätta sig in i svamparnas kulturhistoriska betydelse och namn. Resultatet blev den mycket läsvärda uppsatsen Paddehattar, tryckt i boken Kuttrasju, 1997. Och nu har han samlat 25 dikter om svamp i en mycket vacker liten volym. Titelsvampen är uppenbarligen en favorit, som både inleder och avslutar samlingen.

Folklivsforskaren visar sig till exempel i följande rader om ”Karl XIV Johans rundmagade soldater”, karljohansvamparna, som
”upptäcktes först av kor,
sedan av herrskapsfolk
och sist av stugornas motsträviga sill- och potatisätare.”

En vacker strof om Svampplockarens musik levandegör svamparnas underjordiska delar:
”myceliet under markytan
trevar med ljudlösa fingrar
vidare bort från centrum.”

Till och med snyltingarna får sin skildring i En spöksvamp:
”Den bruna hatten löjligt liten
som ett illa åtskruvat lock
på den porösa jättefoten.

Uppsvälld, spöklikt vit,
på väg att lösas upp,
på väg att segna ner i björnmossan
skriker den ljudlöst ut sin ångest.
Jag håller för öronen
Och tänker: Edvard Munch."

En dikt framkallar verkningsfullt alla nyanser av gult som bland höstlöven lurar kantarelljägaren, och en annan levandegör den absolut sista svampturen på förvintern, då de frusna trattkantarellerna klingar till som glas, när de faller ner i korgen. Det är ingen tvekan om att det är en lycklig förening av svampkunskap och poetisk förmåga, som fått sitt uttryck i Bengt af Klintberg och hans nya diktbok!

Notiser

Nya rön om stjälkröksvamp

Genetiska studier på stjälkröksvamp *Tulostoma sp* har visat att det finns en betydligt större variation inom släktet *Tulostoma* än man tidigare känt till. Material till studien var från olika herbarier runtom i Europa. Totalt finns i rapporten 45 olika arter varav 19 ännu ej vetenskapligt beskrivna. Fem nya arter beskrevs och namngavs.
Läs vidare;
https://lu.box.com/s/koabhyzlmeuq55f06t5egk2g1okjskc1

Från: MycoKeys 21: 33–88 (2017)

Bidrag till PH

Följande bild skickade Krister Nilsson från Ängelholm in häromdagen. En bild på en bläckfisksvamp *Clathrus archeri*. Fyndort var en bit norr om Rössjöns västra del. Fascinerande och märklig. Ett fynd som vi tackar för och här är bilden:

Gissa svampen

1.

2.

3.

4.

In memoriam

Till sist några ord om vår tidigare styrelsemedlem Hans Östling som oväntat gick bort vid årsskiftet. Många exkursionsaktiva medlemmar kände Hasse som positiv och entusiastisk, med en fantastisk förmåga att hitta intressanta svampar. Han blev medlem 2006 och var sedan ledamot i styrelsen 2007 – 2010. Ursprungligen matsvampsintresserad fångades Hasse alltmer av övriga svampar och blev med åren allt kunnigare. Framförallt Kristianstadtrakten genomströvades och det är i hög grad hans förtjänst att Balsberget sattes på kartan som en hotspot i europaklass för lökspindlingarna, undersläktet Phlegmacium. Hans bortgång är en stor förlust för skånsk mykologi och naturligtvis en ännu större för hans anhöriga. När vi i höst ses i våra skånska svampmarker ska vi, efter bästa förmåga, föra vidare det intresse och den nyfikenhet som var Hasses signum.

Sigvard Svensson

Biologisk Mångfald i Skåne - Konferens

Här nedan lite information om konferensen om vår biologiska mångfald. Det är ett initiativ från Skånes Naturskyddsförening och arrangeras med hjälp av Studiefrämjandet, Länstyrelsen m.fl .

Info från Studiefrämjandet;
Lör, sön 18-19 Nov. Välkommen på konferens om biologisk mångfald 2017!
Under 2010 och 2013 samt 2015 arrangerades mycket uppskattade konferenser vars upplägg vi nu vill bygga vidare på. Konferensen kommer att ta upp aktuell kunskap om situationen för den biologiska mångfalden i Skåne, såväl på land som i vatten. Konferensen utgör en mötesplats för alla som är intresserade av dessa frågor och vänder sig därmed till både ideellt aktiva och yrkesverksamma.
Konferensen tar denna gången plats på Tyringe Kurhotell.

Info från Naturskyddsföreningen Skåne;
Vad är biologisk mångfald?
Biologisk mångfald, eller biodiversitet, är ett samlingsbegrepp för livet på jorden i sin helhet och i alla dess former. Enkelt sett kan man säga att stor variation och komplexitet ger hög biologisk mångfald. Biologisk mångfald kan ses på fl era olika skalor. På en hög nivå innebär det att det fi nns många och olika ekosystem och naturtyper – skog, våtmarker, sjöar, ängar m.m. För en hög biologisk mångfald krävs att dessa miljöer innehåller alla de arter som hör hemma i miljön och att samspelet mellan dem fungerar. Under de senaste decennierna har man arbetat mycket med att kartlägga och bevara gamla lantraser och kulturväxter, men det är först under de allra senaste åren som man börjat arbeta med den vilda faunan och fl oran på motsvarande sätt.

I ett längre perspektiv, särskilt under perioder med snabba förändringar, är denna genetiska mångfald nödvändig.

Mer information finns här:
http://biologiskmangfald.se/index.html

Gissa svampen, svar;
1. Skiljerticka
2. Kantarellmusling
3. Stor aliska
4. Fjällig bläcksvamp

INNEHÅLL

1 Program
3 Ordförande har ordet
4 Om tidiga trattkantareller
5 Helena besöker Skåne
7 Trollsmör hemma hos Janne
9 Sedan sist
Vombs fure
Tockabjär
Alnarpsparken
Pålsjöskog
10 Bilduppslag
17 Bok, presentation
18 Bok, recension
19 Notiser
20 Gissa svampen
Omslag sida 3, Inbjudan till Biologisk mångfald i Skåne